

Кориневич А.*

УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ДОГОВОРІ ПРО ЗАСНУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СПІВТОВАРИСТВА: ПЕРСПЕКТИВИ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ

Стаття присвячена аналізу положень Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та зобов'язань, які він накладає у енергетичній сфері. Аналіз договору таких зобов'язань є актуальним для України, адже з 1 лютого 2011 р. наша держава є членом Енергетичного Співтовариства.

Статья посвящена анализу положений Договора об учреждении Энергетического Сообщества и обязательств, которые он накладывает в энергетической сфере. Анализ договора и таких обязательств является актуальным для Украины, ведь с 1 февраля 2011 г. наше государство является членом Энергетического Сообщества.

The article is dedicated to analysis of the Treaty establishing the Energy Community and of its obligations in the energy sphere. The analysis of this treaty and of such obligations is of crucial importance for Ukraine as from 1 February 2011 our country is member of the Energy Community.

25 жовтня 2005 року в м. Афіни був підписаний Договір про заснування Енергетичного Співтовариства [1]. Його сторонами стали Європейське Співтовариство з одного боку, Албанія, Болгарія, Боснія і Герцеговина, Македонія, Румунія, Сербія, Хорватія, Чорногорія, Тимчасова Адміністративна Місія ООН у Косово з іншого. Згодом до них приєдналася Молдова [2]. Договір набув чинності 1 липня 2006 року. За договором між сторонами засновується енергетичне співтовариство. Завданням Енергетичного співтовариства є організація зв'язків між сторонами і створення правової та економічної бази щодо енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі. Це все необхідно для створення стабільної регуляторної та ринкової структури, здатної залучати інвестиції в газові мережі, створення єдиного регуляторного простору енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі, поліпшення безпеки постачання в єдиному регуляторному просторі за допомогою запровадження стабільного інвестиційного клімату, поліпшення екологічної ситуації стосовно енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі, розвитку конкуренції на ринку енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі. Діяльність Енергетичного Співтовариства охоплює запровадження сторонами нормативно-правової бази Європейського Союзу (далі – ЄС) з енергетики, навколишнього середовища, конкретної політики та відновлюваних джерел енергії, встановлення певної регуляторної системи, що сприяє ефективному функціонуванню ринків енергопродуктів,

* юрист II категорії НДЧ Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

створення сторонами ринку енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі, без внутрішніх кордонів. Комісія ЄС є координатором цих видів діяльності. Будь-які дискримінаційні дії в рамках цього Договору є забороненими.

Стаття 10 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства встановлює, що кожна сторона зобов'язується реалізовувати положення нормативно-правової бази Європейського Співтовариства з енергетики. Ця нормативно-правова база складається з Директиви Європейського парламенту й Ради Європи 2003/54/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку електроенергії, Директиви Європейського парламенту й Ради Європи 2003/55/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку природного газу та постанови Європейського парламенту й Ради Європи 1228/2003/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно умов доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії. Стаття 20 передбачає, що кожна сторона повинна надавати протягом одного року після набрання чинності цим Договором Європейській Комісії план впровадження директиви Європейського парламенту й Ради Європи 2001/77/ЄС від 27 вересня 2001 року стосовно сприяння використанню електроенергії, виробленої за допомогою відновлюваних джерел енергії, на внутрішньому ринку електроенергії та директиви Європейського парламенту й Ради Європи 2003/30/ЄС від 8 травня 2003 року стосовно сприяння використанню біопального та інших відновлювальних видів пального для транспорту. Стаття 29 договору стосується безпеки постачання енергетичних ресурсів. Вона передбачає, що протягом одного року з дати набрання чинності договором сторони затверджують звіт з безпеки постачання, який описує, зокрема, багатоманітність поставок, технологічну безпеку, географічне походження імпортованих енергоносіїв. Звіти повідомляються Секретаріатові та доступні кожній зі Сторін Договору. Звіти поновлюються кожні два роки. Глава II договору врегульовує питання створення внутрішнього енергетичного ринку. Вона встановлює, що мита й кількісні обмеження імпорту й експорту енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі, і всі заходи, що мають подібний результат, між Сторонами забороняються. Ця заборона застосовується також до мит фіскального характеру. Енергетичне Співтовариство може вживати заходів для створення єдиного ринку без внутрішніх кордонів для енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі. Енергетичне Співтовариство може вжити необхідних заходів для регулювання імпорту та експорту енергопродуктів і матеріалів, для транспортування яких використовуються мережі, стосовно третіх країн з погляду забезпечення еквівалентного доступу до ринків третіх країн, що стосується основних екологічних норм чи гарантії безпечного функціонування внутрішнього енергетичного ринку.

Таким чином, Договором про Енергетичне Співтовариство створена правова основа спільного внутрішнього ринку електроенергії та природного газу держав-учасниць.

Договір про заснування Енергетичного Співтовариства має розвинений інституційний механізм, який регулюється розділом V договору. Рада Міністрів визначає принципи загальної політики, вживає заходів, а також приймає процедурні акти, які, за певних умов, можуть включати делегування конкретних завдань, повноважень та зобов'язань для реалізації політики Енергетичного Співтовариства Постійно діючій групі високого рівня, Раді регуляторних органів чи Секретаріатові. Рада Міністрів складається з одного представника від кожної договірної сторони та двох представників від Європейського Співтовариства. Головування здійснюється по черзі представниками кожної договірної сторони на строк у шість місяців у порядку, визначеному процедурним актом Ради Міністрів. Постійно діюча група високого рівня готує роботу Ради Міністрів, дає згоду на запити сто-

совно технічної допомоги з боку міжнародних організацій-донорів, міжнародних фінансових інститутів і двосторонніх донорів, звітує Раді Міністрів стосовно прогресу в досягненні цілей Договору, вживає заходів, якщо на це уповноважена Радою Міністрів, приймає процедурні акти, що не передбачають делегування завдань, повноважень чи зобов'язань іншим інституціям Енергетичного Співтовариства, обговорює розробку нормативно-правової бази Європейського Співтовариства. Постійно діюча група високого рівня складається з одного представника від кожної Договірної Сторони та двох представників від Європейського Співтовариства. Рада регуляторних органів надає консультації Раді Міністрів чи Постійно діючій групі високого рівня стосовно законодавчих, технічних та регуляторних норм, надає рекомендації стосовно врегулювання транскордонних спорів між двома чи більше органами регулювання на вимогу будь-якого з них, вживає заходів, якщо вповноважена на те Радою Міністрів, приймає процедурні акти. Рада регуляторних органів складається з одного представника органу регулювання енергетики від кожної Договірної Сторони згідно з відповідними частинами нормативно-правової бази Європейського Співтовариства з енергетики. Європейське Співтовариство представлене Європейською Комісією, якій допомагає один регуляторний орган від кожного Учасника та один представник від Європейської групи регулювання електроенергетики та газу. Рада регуляторних органів збирається в Афінах.

Також в інституційній структурі Енергетичного Співтовариства є два Форуми, до складу яких входять представники всіх заінтересованих сторін, у тому числі промисловості, регуляторних органів, груп представників промисловості й споживачів, надають консультації Енергетичному Співтовариству. Форум з електроенергетики збирається в Афінах. Форум з газу збирається у визначеному Процедурним актом Ради Міністрів місці. Нарешті, договором засновується Секретаріат, який здійснює адміністративне забезпечення роботи Ради Міністрів, Постійно діючої групи високого рівня, Ради регуляторних органів, Форумів. Секретаріат спостерігає за виконанням сторонами взятих на себе зобов'язань за цим Договором та передає щорічні звіти про хід виконання зобов'язань Раді Міністрів. До складу Секретаріату входить директор і такий персонал, якого може потребувати Енергетичне Співтовариство. Місцезнаходження Секретаріату є м. Відень. Стаття 97 договору встановлює, що договір укладається на 10 років з дати, коли він набере чинності. Строк чинності договору може бути продовжений одностайним рішенням Ради Міністрів.

Україна була прийнята в Енергетичне Співтовариство 18 грудня 2009 року на засіданні Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства в м. Загребі. 21 вересня 2010 р. Президент України видав розпорядження щодо уповноваження міністра палива та енергетики України Ю. Бойка на підписання від імені України Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. 24 вересня 2010 р. у Скоп'є під час восьмого засідання Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства відбулося підписання Протоколу про приєднання України до Договору про Енергетичне Співтовариство [3]. 15 грудня 2010 р. Верховна Рада України Законом України № 2787-VI ратифікувала Протокол про приєднання України до Енергетичного Співтовариства. Закон набрав чинності 30 січня 2011 р. Після здачі ратифікаційної грамоти депозитарію Договору про Енергетичне Співтовариство Генеральному Секретарю Ради Європейського Союзу 1 лютого 2011 р. Україна стала членом Енергетичного Співтовариства. Європейський Союз прагнув включити Україну до Енергетичного Співтовариства з тим, щоб правила щодо енергетичних ринків, які функціонують в ЄС, поширювалися і на Україну. Це забезпечить прозорість відносин України й ЄС у газовій та електроенергетичній сферах і сприятиме

зміцненню енергетичної безпеки ЄС. Для України Договір про заснування Енергетичного Співтовариства – це гармонізація і адаптація законодавства і процедур, що регулюють енергетичну сферу, з правилами і процедурами ЄС.

Для того, щоб в повній мірі зрозуміти зобов'язання України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства в енергетичній сфері, розглянемо основні положення актів права ЄС, які зобов'язуються реалізувати держави-члени Енергетичного Співтовариства, а саме: Директиви Європейського парламенту й Ради Європи 2003/54/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку електроенергії, Директиви Європейського парламенту й Ради Європи 2003/55/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку природного газу та регламенту Європейського парламенту й Ради Європи 1228/2003/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно умов доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії.

Процеси лібералізації в енергетичному праві Євросоюзу були також підтримані прийняттям Директиви 96/92/ЄС щодо спільних правил для внутрішнього ринку електроенергії (Електроенергетичної Директиви) [4], що встановила спільні правила для внутрішнього ринку електроенергії. Електроенергетична Директива відкрила енергетичні ринки для конкуренції і встановила спільні правила створення та розповсюдження електроенергії. Проте ця директива мала також значні прогалини. Вона не врегульовувала питання відкритості ринку, організації доступу до електроенергетичних мереж, регулювання ринку електроенергії. Всі ці питання підлягали регулюванню національним законодавством держав-членів ЄС. На практиці це призводило до ситуації, коли ринки електроенергії одних держав-членів ЄС є більш відкритими до конкуренції ніж ринки інших держав-членів і це спотворювало конкуренцію. З метою побороти спотворення конкуренції на ринку електроенергії та створення внутрішнього ринку електроенергії, Європейська рада у 2000 році закликала Комісію ЄС, Раду ЄС і держав-членів до ефективної роботи у цьому напрямку. У березні 2001 року Комісія запропонувала внести зміни до газової та електроенергетичної директив і у 2003 році була прийнята нова електроенергетична директива – Директива 2003/54/ЄС [5]. Нова Електроенергетична Директива відмінила стару Директиву і була імплементована державами-членами Євросоюзу до 1 червня 2004 року. Стаття 3 (1) Директиви встановлює, що держави-члени ЄС повинні пересвідчитися, на основі принципу недискримінації, що діяльність у сфері електроенергетики проводиться у відповідності з принципами цієї Директиви, з метою досягнення конкурентного, безпечного і сталого ринку електроенергії, який би ґрунтувався на основі захисту навколишнього середовища. Це положення є ілюстрацією трьох основних цілей енергетичної політики Європейського Союзу: сталого розвитку, конкуруючих енергетичних систем, безпеки поставок [6]. Стаття 3 (2) передбачає, що держави-члени ЄС можуть брати участь у регулюванні таких питань як безпека, безпека поставок, захист навколишнього середовища, енергоефективність. Таке державне регулювання енергетичного сектору повинно бути чітко виписане у національному законодавстві держав-членів ЄС, бути прозорим, відбуватися на основі принципу недискримінації і повинно гарантувати газовим компаніям з Європейського Союзу рівний доступ до споживачів у державах-членах ЄС. З метою здійснення такого державного регулювання щодо забезпечення безпеки поставок, енергоефективності, досягнення цілей із захисту навколишнього середовища, держави-члени ЄС можуть розробляти довгострокові плани. Держави-члени повинні пересвідчитися у тому, що всі домашні користувачі підключені до електроенергетичних мереж і отримують так зване «загальне обслуговування» («universal service»). Таке «загальне обслуговування» визначається як право отримувати поставки якісної електроенергії.

нергії за розумними, прозорими цінами. Стаття 3 (8) передбачає, що держави-члени можуть не застосовувати положення статей 6, 7 (генерування), 20 (доступ третіх сторін) і 22 (правила щодо прямих ліній), якщо застосування цих статей ускладнить виконання функцій державних органів, але лише у тому випадку, якщо це не матиме спотворюючого впливу на торгівлю і не суперечитиме інтересам Співтовариства. Дослідники вбачають, що держави-члени можуть відмовитися від застосування цих статей лише у певних конкретних випадках, а не на постійній основі [7]. Держави-члени повинні повідомляти Комісію ЄС з приводу прийнятих заходів щодо «загального обслуговування» і обов'язків органів державної влади, включаючи захист споживачів і навколишнього середовища і з приводу можливого впливу цих заходів на конкуренцію на національному і міжнародному рівнях, незалежно від того, чи будуть відповідні заходи становити вищенаведені відхилення від положень цієї Директиви. Кожні два роки держава-член повинна інформувати Комісію ЄС про будь-які зміни щодо цих заходів незалежно від того, чи становлять вони відхилення від положень Директиви. Щодо генерування електроенергії, то стаття 6 Директиви передбачає, що спорудження нових генеруючих установок і станцій повинно здійснюватися на основі процедури надання дозволу. Ця процедура повинна бути проведена на основі об'єктивних, прозорих і недискримінаційних критеріїв. Якщо держава-член відмовляє у дозволі на спорудження генеруючої установки чи станції, то така відмова повинна ґрунтуватися на об'єктивних, недискримінаційних, добре обґрунтованих причинах. Будь-яка відмова державних органів у наданні такого доступу може бути оскаржена. Стаття 23 Директиви визначає, що держави-члени повинні наділити один або більше органів регуляторними функціями щодо ринку електроенергії. Ці органи повинні бути повністю незалежними від інтересів електроенергетичної індустрії. Вони повинні слідкувати за тим, щоб не порушувався принцип недискримінації, щоб існувала ефективна конкуренція, щоб функціонував ринок. Головним завданням цих органів є встановлення або затвердження, до початку виконання своїх функцій, методів, за якими вони будуть вести розрахунки або встановлення умов для приєднання і доступу до національних мереж, включаючи тарифи на передачу та розподілення електроенергії. Стаття 24 встановлює, що держави-члени ЄС можуть приймати запобіжні заходи у випадку несподіваної кризи енергетичного ринку або коли під загрозою знаходяться фізичний захист чи безпека персоналу чи установок. Держави-члени повинні забезпечити, щоб такі заходи були пропорційними до потреб і якомога менше спотворювали функціонування внутрішнього ринку.

У серпні 2003 року набув чинності Регламент Європейського парламенту й Ради Європи 1228/2003/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно умов доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії [8]. Основною метою цього регламенту є забезпечення раціональних тарифів на транскордонний доступ до електроенергетичних мереж і зменшення вартості транскордонних операцій. Регламент запровадив механізм компенсації при транскордонних потоках електроенергії. Обмін електроенергією між державами означає, що на певній ділянці держави-експортера певний обсяг електроенергії поміщається у систему передачі електроенергії і такий же об'єм електроенергії експлуатується потім державою-імпортером. Такий експорт електроенергії впливає не лише на мережі держави-експортера і держави-імпортера, але може також впливати на мережі держав-членів, де електроенергія не поміщається і не витребовується. Також на основі певних фізичних законів, які визначають характер і поведінку електроенергії у мережі, такий експорт часто призводить до фізичних потоків електроенергії у державах-членах, які не є задіяними у схемі такого експорту у якості експортера чи імпортера. Стаття 3 Регламенту визначає, що оператору системи передачі електроенергії, який приймає такі транскордонні потоки

у своїй мережі, повинна бути сплачена компенсація. Ця компенсація повинна бути сплачена операторами системи передачі електроенергії з держав, у чий мережах розпочинається і закінчується такий транскордонний потік. З метою прийняття швидких рішень щодо компенсацій, Комісія ЄС на постійній основі приймає рішення щодо встановлення виплат таких компенсацій. Іншою важливою новацією Регламенту щодо умов по доступу до мережі для транскордонного обміну електроенергією є встановлення видатків і платежів за доступ до мережі. Загальноприйнято, що експортери та імпортери електроенергії повинні виплачувати національній мережі кошти, які є пропорційними до генерування електроенергії у державі-експортері і/або до споживання у державі-імпортері. Проблема може виникнути тоді, коли сума цих коштів буде значно відрізнятись у різних державах-членах. В такому випадку буде спотворено ринок електроенергії, оскільки виробники, що платитимуть одним державам-членам за користування їх мережами менше будуть мати конкурентну перевагу над тими виробниками, що платитимуть іншим державам-членам більші видатки. З метою уникнення такого спотворення ринку стаття 4 Регламенту передбачає гармонізацію суми видатків, що застосовується операторами мережі для доступу до їхніх мереж. Варто зауважити, що повної гармонізації у цьому питанні досягти неможливо, зважаючи на специфічні особливості кожної окремої національної системи. Тому однаковими у всіх державах-членах ЄС є базові принципи. Стаття 4 (1) Регламенту встановлює, що видатки, які застосовуються операторами мереж для доступу до їхніх мереж повинні бути прозорими і повинні брати до уваги потребу безпеки мережі та відображати реальні затрати. Стаття 4 (2) передбачає, що видатки, сплачені за доступ до мережі виробником електроенергії повинні бути меншими, ніж видатки, сплачені споживачем цієї електроенергії. Таким чином, основний тягар оплати за доступ до мережі лежить на споживачеві електроенергії. Таким чином, Директива 2003/54/ЄС щодо спільних правил для внутрішнього ринку електроенергії та Регламент щодо умов по доступу до мережі для транскордонного обміну електроенергією є правовою основою функціонування внутрішнього ринку електроенергії Європейського Союзу.

Головною правовою нормою ЄС, що регулює газове питання, довгий час була Директива 98/30/ЄС, відома також як Газова Директива [9]. Газова Директива встановила спільні правила щодо постачання, зберігання, розповсюдження природного газу. Директива заборонила національні монополії на постачання газу у державах-членах Європейського Союзу і запровадила конкуренцію на газовому ринку. Газова Директива також заборонила створення штучних бар'єрів на газовому ринку, щоб зробити вільним рух товарів, осіб та послуг між державами-членами. Таким чином, Директива 98/30/ЄС розповсюдила режим і правила внутрішнього ринку ЄС на природний газ. Держави-члени Євросоюзу повинні були імплементувати цю Директиву до 10 серпня 2000 року. Більшість країн-членів лібералізували свої ринки відповідно до Директиви. Нова Газова Директива 2003/55/ЄС була прийнята 26 червня 2003 року і була імплементована більшістю держав-членів до 1 липня 2004. Нова Газова Директива 2003/55/ЄС, так само як і Директива 98/30/ЄС встановлює спільні правила щодо постачання, зберігання, розповсюдження природного газу, доступу до ринку та ін. Нова Газова Директива містить загальні правила організації та функціонування газового сектору. Директива має на меті досягнення найвищих можливих стандартів виконання функцій державної влади у газовому секторі. Функції та повноваження державної влади в газовому секторі повинні бути обґрунтованими і пропорційальними. Вони не повинні перешкоджати головній меті Директиви – встановленню лібералізованого і прозорого внутрішнього ринку природного газу. Функції та повноваження державної влади у газовому секторі ЄС необхідні для того, щоб захистити

споживача, забезпечити захист навколишнього середовища і забезпечити безпеку постачання природного газу. Стаття 3 (1) Директиви встановлює, що держави-члени ЄС повинні слідкувати за тим, щоб діяльність у газовому секторі здійснювалася таким чином, щоб забезпечити конкурентний, безпечний, сталий ринок природного газу, який би був заснований на основі поваги до захисту навколишнього середовища. Пункт 2 статті 3 передбачає, що держава приймає участь у регулюванні таких питань як безпека, безпека поставок, захист навколишнього середовища, енергоефективність. Таке державне регулювання енергетичного сектору повинно бути чітко виписане у національному законодавстві держав-членів ЄС, бути прозорим, відбуватися на основі принципу недискримінації і повинно гарантувати газовим компаніям з Європейського Союзу рівний доступ до споживачів у державах-членах ЄС. Стаття 4 Директиви стосується питання надання доступу, спорудження та управління спорудами з передачі, зберігання і розповсюдження природного газу і скрапленого природного газу. Будь-яка відмова державних органів у наданні такого доступу може бути оскаржена. Стаття 8 (1) встановлює, що кожен оператор постачання, зберігання природного або скрапленого газу повинен відповідати за здійснення, підтримання і розвиток безпечного та ефективного постачання і зберігання природного та/чи скрапленого газу з належною увагою до навколишнього середовища, утримуватися від дискримінації між користувачами, надавати будь-якому іншому оператору постачання, зберігання і розповсюдження інформацію, достатню для того, щоб пересвідчитися, що транспортування і зберігання природного газу відбувається на основі принципів безпеки та ефективності, надавати користувачам інформацію, необхідну для їхнього ефективного доступу до системи постачання, зберігання чи розповсюдження природного газу. Стаття 25 Директиви передбачає, що держави-члени ЄС повинні наділити один або більше органів регуляторними функціями. Ці органи повинні бути повністю незалежними від інтересів газової індустрії. Стаття 26 дозволяє державам-членам ЄС приймати запобіжні заходи у випадку несподіваної кризи енергетичного ринку або коли під загрозою знаходяться фізичний захист чи безпека персоналу чи установок. Про прийняття таких запобіжних заходів держава повинна повідомити інших держав-членів ЄС, а також Комісію ЄС. Комісія ЄС вправі вимагати, щоб держава-член змінила або відмінила такі запобіжні заходи якщо вони спотворюють конкуренцію або негативно впливають на торгівлю. 28 вересня 2005 року був прийнятий Регламент щодо умов участі у мережі постачання природного газу [10], який набрав чинності у листопаді 2005 року. Метою прийняття цього регламенту було встановлення правил щодо недискримінації для доступу до мереж постачання природного газу. Прийняття цього регламенту стало суттєвим кроком на шляху до реалізації стратегії Європейського Союзу щодо становлення та функціонування внутрішнього газового ринку [11].

Отже, метою створення Договору про заснування Енергетичного Співтовариства є створення внутрішнього енергетичного ринку між ЄС та державами-учасницями договору. Метою діяльності Енергетичного Співтовариства є запровадження державами-учасницями нормативно-правової бази ЄС з енергетики, навколишнього середовища, конкурентної політики та відновлюваних джерел енергії, встановлення регуляторної системи, що сприятиме ефективному функціонуванню ринків енергетичних продуктів, створення сторонами ринку енергопродуктів і матеріалів (для транспортування яких використовуються енергетичні мережі). Договір про заснування Енергетичного Співтовариства має розвинений інституційний механізм і містить конкретні зобов'язання в енергетичній сфері. Держави-члени Енергетичного Співтовариства зобов'язуються реалізувати положення Директиви Європейського парламенту й Ради Європи 2003/54/ЄС від 26

червня 2003 року стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку електроенергії, Директиви Європейського парламенту й Ради Європи 2003/55/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно загальних засад функціонування внутрішнього ринку природного газу та регламенту Європейського парламенту й Ради Європи 1228/2003/ЄС від 26 червня 2003 року стосовно умов доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії. Звичайно, з одного боку, це є непростим завданням для вітчизняної енергетичної галузі, проте, з іншої, суттєво наблизить її до енергетичних стандартів ЄС і сприятиме подальшій інтеграції України в Європейський Союз.

Посилання

1. Договір про заснування Енергетичного Співтовариства. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_926&p=1283842403933260.
2. Список учасників Договору про Енергетичне Співтовариство. – Режим доступу: http://www.energy-community.org/portal/page/portal/ENC_HOME/ENERGY_COMMUNITY/Stakeholders/Parties.
3. Meeting of the Ministerial Council of the Energy Community 24 September 2010, Former Yugoslav Republic of Macedonia, Skopje. – Режим доступу: http://www.energy-community.org/portal/page/portal/ENC_HOME/INST_AND_MEETINGS/Ministerial_Council/2010/24_Sep.
4. Directive 96/92/EC of the European Parliament and of the Council of 19 December 1996 concerning common rules for the internal market in electricity. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0092:EN:HTML>.
5. Directive 2003/54/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing Directive 96/92/EC. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:176:0037:0037:EN:PDF>
6. Delvaux B. EU Energy Law. Electricity Market Legislation / Bram Delvaux // Energy Law in Europe / [Ed. Martha M. Roggenkamp, Anita Rühne, Catherine Redgwell, Icigo del Guayo] — Oxford : Oxford University Press, 2007. – P. 345.
7. Там же, P. 347.
8. Regulation (EC) 1228/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 on conditions for access to the network for cross-border exchanges in electricity. – Режим доступу: <http://www.energy-community.org/pls/portal/docs/36276.PDF>.
9. Directive 98/30/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 concerning common rules for the internal market in natural gas. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998L0030:EN:HTML>.
10. Regulation (EC) No 1775/2005 of the European Parliament and of the Council of 28 September 2005 on conditions for access to the gas transmission networks. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:289:0001:0013:EN:PDF>.
11. Delvaux B. EU Energy Law. Gas Market Legislation / Bram Delvaux // Energy Law in Europe / [Ed. Martha M. Roggenkamp, Anita Rühne, Catherine Redgwell, Icigo del Guayo] — Oxford : Oxford University Press, 2007. – P. 375.